YENİ KURULAN ÜNİVERSİTELERİN AMBLEM VE LOGOLARININ GRAFİK TASARIM YÖNÜNDEN ANALİZİ*

Samed Ayhan ÖZSOY[1] , Burçin TUNCAY[2] , Engin UĞUR [3]

ÖZ

Bir üniversitenin hedefi sahip olduğu insan kaynakları ve fiziki alt yapısı ile kaliteli bir eğitim kurumu olmaktır. Yeni bir üniversitenin; kaliteli eğitim yapısını oluşturmuş üniversiteler düzeyine doğru yolculuğunda çok farklı kulvarlarda yapması gereken sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklardan biri ve ilki, kurumsal kimlik oluşturmaktır. Kurumsal kimliğin iki temel unsuru; amblem ve logodur. Yeni kurulan üniversitelerle birlikte üniversite sayısındaki artış, özgün ve kolay çağrışım yapacak etkili bir amblem ve logoya sahip olmayı gerektirmektedir. Amblem ve logodan beklenen işlev, üniversite gibi bir kurumsal yapı olunca daha da önem kazanmaktadır. Çünkü üniversiteler, eğitim ve farklı faaliyetlerinden dolayı; birçok kurumla diyalog içindedir. Yeni üniversitenin sahip olduğu özelliklerden yola çıkarak ve ismine uygun etkin bir kurumsal kimlik oluşturması gerekmektedir. Bu nedenle yeni üniversitenin kuruluşunda yer alan yöneticilerin, amblem ve logonun profesyonel bir yapıda hazırlanmasını sağlama sorumluluğu vardır.

Anahtar Kelimeler: Tasarım, Tasarım İlkeleri, Görsel Kimlik, Görsel Algı, Üniversite Logoları

* Anadolu Üniversitesi Engelliler Entegre Yüksekokulu tarafından düzenlenen 5. Uluslararası Sanat Sempozyumunda yayınlanan bildiriden türetilmiştir.

[1]Öğr. Gör., İstanbul Üniversitesi, TBMYO, Basım ve Yayın Teknolojileri, samedayhan.ozsoy(at)istanbul.edu.tr

[2] Öğr. Gör., Beykent Üniversitesi, MYO, Grafik Tasarımı, burcintuncay(at)beykent.edu.tr

[3] Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, TBMYO, Basım ve Yayın Teknolojileri, engines(at)istanbul.edu.tr

ANALYSIS FROM NEW ESTABLISHED UNIVERSITY FROM THE EMBLEM AND LOGO FOR THE GRAPHIC DESIGN

ABSTRACT

The goal of a university is to be a quality education institution with human resources and physical infrastructure. A new university has various responsibilities to fulfill in different areas in the direction of being one of institutions forming quality education structure. One of and the first one of these responsibilities is to gain a corporate identity. Two key elements of the corporate identity are emblem and logo. Along with the newly established universities, the increase in the number of universities requires to have an effective emblem and logo that will make a unique and easy association.Due to the functional structure of the universities, the visibility effectiveness of the emblem and logo is high in all the documents given to the students and in dialogs with almost all institutions in the country. The function expected from the emblem and logo gains importance when an organizational structure is in question. It is a necessity to create an effective corporate identity in accordance with its name and the characteristics for a new university. For this reason, the administrators involved in the establishment of the new university are responsible for ensuring that the emblem and logo are prepared in a professional manner.

Keywords: Design, Design Principles, Visual Identity, Visual Perception, University Logos

Özsoy, Samed Ayhan., Tuncay, Burçin. ve Uğur, Engin. "Yeni Kurulan Üniversitelerin Amblem ve Logolarinin Grafik Tasarim Yönünden Analizi" *ulakbilge* 5. 16 (2017): 1643-1661

Özsoy, S A., Tuncay, B. ve Uğur, E. (2017). Yeni Kurulan Üniversitelerin Amblem ve Logolarinin Grafik Tasarim Yönünden Analizi, *ulakbilge*, 5 (16), s.1643-1661.

Giriş

1. Kurumsal Kimlik

Toplumda faaliyet gösteren her kurumun diğerlerinden ayırt edilmesini sağlayan bir kimliği bulunmaktadır. Kurum kimliği, kurumun kuruluşundan itibaren başlayan bir süreçtir ve bu süreç içerisinde yaptığı her şey onun kimliğini ifade etmektedir. Kimlik kavramı, kurumun felsefesinden dış görünümüne kadar olan alanı kapsamaktadır (Meral, 2011:13).

Kurumsal kimlik kavramı, bir kurumun hatırlanabilir karakteristik özelliklerinin ve onu diğerlerinden ayıran yeteneklerinin tasarlanması, yansıtılması, kurumun somut kişiliğinin ortaya konulması olarak tanımlamaktadır (Tuna & Tuna, 2007:6).

Kurum kimliği, bir kurumun kendini tanıtma ve anlatma biçimidir. Amblemler ve logolar kurum felsefesinin ve kurumsal kimliğin kurum içi personel ve kurum dışındakiler tarafından görsel olarak algılanmasını ve kurum imajının kalıcı olmasını da sağlamaktadır (Teker, 2009:88). Amblemler, kurumların hedef kitlelerinin aklında kalan ve tanınırlığını sağlayan en önemli unsurdur. Bu yüzden amblemlerin kurum kimliğine uygun ve zaman içinde anlamını yitirmeyecek bir görünüme sahip olmaları gerekmektedir (Tuna & Tuna, 2007:85).

1.1 Kurumsal İletişim Tasariminda Logo Ve Amblemler

Kurum işareti; kurumu ifade eden harf, kelime veya rakamlardan meydana gelen logo (logotype); renkli veya renksiz iki veya üç boyutlu grafik olarak temsil edilebilen amblem (sembol) ya da her ikisinden oluşan imzadan meydana gelir (Tuna & Tuna, 2007:85).

Amblem, kuruluşlara görsel kimlik kazandıran, sözcük özelliği göstermeyen, soyut ya da nesnel görüntülerle ya da harflerle oluşturulan simgelerdir

(Becer, 2009:194). Belirli bir kavramın, nesnenin ya da kişinin yerini alması olarak da tanımlanabilir.

Daha geniş tanımıyla 'Ürün ya da hizmet üreten kuruluşlara kimlik kazandıran, sözcük özelliği göstermeyen; soyut ya da nesnel görüntülerle ya da harflerle oluşturulan simgelerdir'. Bakıldığında kurumun çalışma alanı, felsefesi, kalitesi, boyutları, geçmişi, başarıları vs. hakkında ipuçları verir. Kısacası amblem, bir kurum ya da kuruluşun sosyal bireyselliğini anlatan, gözle görülebilen ancak sözle söylenmeyen kısmıdır. Amblemler, kurumların kendilerini dış dünyaya tanıtmada ve dış dünya ile görsel iletişim kurmada önemli bir işleve sahiptir. Bu bağlamda, kurumsallaşmanın görülen yüzü olan amblemler, kurum imajının oluşmasına olanak sağlar.

Logolar, iki ya da daha fazla tipografik karakterin sözcük halinde okunacak biçimde bir araya getirilmesiyle oluşturulan ve bir ürün, kuruluş ya da hizmeti tanıtan marka ya da amblem özelliği taşıyan simgelerdir (Becer, 2009:195). Logolar, bir kurum, ürün veya hizmeti tanıtmak için tipografik harflerden oluşturulmuş sözcüklerin marka veya amblem özelliği taşıyan simgeler şekline dönüşmüş biçimleridir. Logolar da, amblemde olduğu gibi bir kurumun içi ve dışında görsel kimliği ifade ederek, kuruma kalıcı imaj kazandıran önemli unsurlardandır (Teker, 2009:90). İsim, profil veya vizyonların temsil edildiği resimler olan logolar, kurumların dışarıya açılan yüzüdür. Bu bağlamda logolar, markanın tamamlayıcı ve bütünleyici parçasını oluştururlar. Logo, amblem gibi kurumu tanıtıcı bir simgedir. Amblem; resim ya da şekil olarak tasarlanırken, logo; harf, rakam veya kelimeler kullanılarak tasarlanır (Tuna & Tuna, 2007:88,89). Logo; sade, kolay anlaşılır, hatırlanması kolay, mümkün olduğunca az sayıda renkten oluşmalıdır. Her çeşit baskı ve kesim tekniği ile sorunsuz kullanılabilir olmalı, çok küçük ölçülerde ayrıntılar kaybolmamalı, çok büyük ölçülerde dağınık görünmemelidir. Her türlü ölçüde ve yüzeyde okunabilir olmalıdır (Pılıcı, 2008, s 85).

AMBLEM VE LOGO TASARIM ELEMANLARI

1. Tipografik elemanlar: Tipografi, harf ve semboller kullanılarak yaratılan görsel tasarımlardır. Tipografi, yazıların bilinçli bir şekilde işlenmesidir. Seçilen yazı karakteri kurumsal kimlik oluşturmanın önemli aşamalarından biridir. Amblem veya logo oluşturmada seçilen yazı karakteri, ileride sıklıkla değiştirilemeyeceği için en uygun olanın seçilmesi ve tasarlanması ciddi bir çalışma yapmayı gerektirmektedir. Şüphesiz konu yazıtipi tasarlamaya geldiğinde okunurluk, denge ve anatomi göz ardı edilmemelidir. Harfleri oluşturan şekillerin yüzyıllar içinde evrildiğini ve bugünkü hâllerine geldiğini unutmamak gerekir. Tipografik tasarımda;

okunabilirlik, algılanabilirlik, özgünlük ve estetik kavramlarına dikkat etmek gerekmektedir.

2. Biçim ve Form: Amblem ve logo tasarım biçimini oluşturan yapıyı geometrik ve organik olarak ikiye ayırabiliriz. Geometrik biçimlere; üçgen, kare, daire, dikdörtgen, altıgen vb. örnek verilebilir. Organik biçimlere ise doğada bulunan taş, yaprak, bulut gibi geometrik olmayan biçimler örnek verilebilir (Hurwitz ve Day, 1995:281). Biçimlerin farklı kullanımları (kırılma, bölünme, birleşme, girişim, kaynaşma, kopma) ile tasarım farklı boyut kazanmış olur (Krier, 1988).

Biçim, birkaç anlama sahip bir terimdir. Genellikle, sanat ve tasarımda bir eserin biçimsel yapısı olarak tanımlanır. Bu yapı, tutarlı bir imgeyi üretmek için, bir kompozisyonun elemanlarını ve parçalarını koordine etme ve düzenleme tarzıdır. Biçimin ana üreticisi olarak dört kavramdan (nokta, çizgi, düzlem, hacim) söz etmek mümkündür (Ching, 2002). Nokta, bütün biçimlerin temelidir. Kaydırılan nokta çizgiyi oluşturur. Çizgi ise değişik formlarda şekillenerek görsel tasarım temasını oluşturur.

Görsel olarak hoşa giden tasarım bileşimleri sıklıkla bu üç biçim arasındaki hassas ilişkiye dayanır. Tasarım pek çok alternatif fikrin geliştirilmesini de içerdiğinden, belirli bir biçimin temel bileşenleri arasındaki ilişkileri keşfederek, pek çok yeni tasarım bileşimi yaratılabilir. Amblem ve logo tasarımında kullanılan biçimler, tasarımın amacına uygun olmalıdır. Kurumsal yapının sahip olduğu ayırt edici yönlerini anlatabilmelidir. Amblemin biçimi logo ve diğer tipografik unsurlarla bütünleşmiş bir yapı oluşturması gerekir.

3. Renk ve ton: Ambleme ve logoya uygulanan renk ve ton değerleri sayesinde; biçimleri ve tipografiyi, ön plana çıkararak etkin hale getirme imkânı sağlar. Bir tasarımın en önemli elemanı olarak kabul edilmektedir. Etkin bir amblem ve logo tasarlamak, sınırlı sayıda doğru renk seçmeyi ve bu renkleri doğru şekilde kullanmayı gerektirir. Renklerin farklılığı yanı sıra, her bir rengin değişik tonlarda kullanılması da tasarımda önemli rol oynar. Seçilen renklerin, görsel kompozisyonu bozacak şekilde, bir armonik diziye sahip olmaması gerekmektedir. Aksine birbiriyle uyumlu, birbirini ortaya çıkaran dengeli bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Çok renkli olmamalıdır. Çok renkli olsa bile tek renkle de anlatılabilir şekilde olmalıdır. Herhangi bir renkten beyaza ya da siyaha doğru az farklarla yüzlerce ton değeri elde edilebileceği gibi fazla sayıda ton kullanılması değerler arasındaki farkın hissedilmesini olanaksız hale getirebilir. Bu nedenle gereken yerlerde yumuşak geçişler dışında, çoğu zaman değer farklarının oldukça hissedilir bir şekilde kullanılması gerekir.

4. Doku: Doku, birbirine eş ya da birbirini tamamlayan birim biçimlerin belli sistemlerle yan yana gelmesinden oluşur. Dokusal yüzeylerin oluşumunu sağlayan birim biçimleri ve bunların yan yana geliş sistemleri daima farklılıklar gösterir. Amblem ve logo tasarımında amblemin kendisini veya logoyu meydana getiren harfin et kalınlığını renklendirmenin yanı sıra doku kullanılarak farklı etki kazandırılır. Doku kullanımında önemli olan görsel açıdan içyapı ile dış yapının uyum sağlamış olmasıdır.

Dokular yapılarına göre iki ana gruba ayrılırlar. Doğal doku, işlevsellikle ilgilidir ve dış yapıyla iç yapı arasında uyum vardır. Doğadan kaya, ağaç kabuğu, yaprak, tahta, balık, portakal, kozalak, deri gibi örnekler verilebilir. Yapay doku oluşturmada birim eleman sistemleri ile matematiksel düzenler oluşturma söz konusudur. Yapay dokular da kendi içinde 1) Yüzeysel doku, 2) İnce doku, 3) Kaba doku, 4) Düzenli doku, 5) Düzensiz doku olarak gruplara ayrılır.

AMBLEM VE LOGO TASARIM İLKELERİ

1. Algılanabilirlik: Algılanabilirlik, bir harfin, bir amblem veya sembolün yada farklı bir görselin doğru tanınabilirlik hızıdır.Bir amblem ve logoda algı, alıcı bireyle tasarım arasında kurulan sağlıklı bir iletişimi tanımlamaktadır. Algılanabilirliği oluşturan unsurlar şunlardır;

a) Kullanılan Simgeler: Kullanılan harflerin anatomik yapıları algılama sınırını zorlayacak derecede değiştirilmemelidir. Kullanılan simgelerin hitap ettiği toplumun simge diline yabancı olmaması gerekmektedir. Farklı tipografik çağrışımları olan bir dille yapılan tasarım o dile yabancı bireylerin yaşadığı bir toplumda tamamen boş bir çabadır.

b) Kullanılan Renkler: Fazla renk logoyu algılamayı zorlaştıracağından akılda kalıcılığı engelleyecektir. Tonlama, verilmek istenen mesajda öncelikle algılanması gereken noktalara dikkati çekerek bir hiyerarşi oluşturur.

c) Kompozisyon: Amblem ve logo tasarımını meydana getiren tipografik elemanlar her türlü geometrik unsurların yan yana, iç içe veya alt-üst birlikteliklerinin konumu, mesafesi; algılama düzeyini belirlemektedir. Bu nedenle her elemanın özgürce algılanabilmesine ve bir bütünlük oluşturmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Çok açık kompozisyonlar bütünlükten ödün vermenin yanında algılamayı yavaşlatır. Çok yakın kompozisyonlar ise algılamayı zorlaştırmaktadır.

2. Yalınlık (Sadelik): Sadelik ile algılanabilirlik arasında yakın bir ilişkisi vardır. İnsanlar sade ve basit tasarımlarda, ifade edileni ve verilmek isteneni kolayca algılayıp anımsayabilirler. Karmaşık ve kalabalık tasarımlar insanların dikkatini dağıtır, algılamada ve anlamlandırmakta zorlayabilirler veya hiç anlaşılamayabilirler de…

3. Özgünlük: Logo çalışmaları her şeyden önce bir sanat eseridir. Bir sanat eserinin en önemli özelliği ise özgün yani orijinal olmasıdır. Bu hem tasarımın değeri açısından hem de kuruluşa kazandırdığı kişisellik açısından önemlidir. Özgünlük uygulamada aynı zamanda o kurumun ahlaki değerlerini de ifade etmektedir.

4. Estetik: Öncelikle neyin estetik olup, neyin olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Estetiğin ne olduğunu tanımlamak aslında hiç de kolay değildir. Farklı açılardan estetiğe ilişkin görüşler olmasına rağmen, estetik değerlendirme yapabilmek için gerekli olan kriterlerin düzenli bir liste halinde oluşturulması zordur. Estetiğin somut olmayan yanı, genel geçer kriterler koyup nesnel bir değerlendirme yapılmasını engellemektedir (Akın,1995; Timuçin, 2002).

Estetik, güzellik kavramına bağlılık olarak tanımlanabilir. Meinig (2001)'e göre güzellik; yalnızca dış görünüşe bağlı olmayan, taşınan sembolik değerleri de ihtiva eden bir kavramdır. Yani estetik dışta görünenden daha fazlasını içermektedir.

AMBLEM VE LOGOLARIN ANALİZİ

1. İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Bir yarışmanın sonucunda seçilen amblem, tipografik elemanlardan tasarlanmıştır. Kufi yazı formundan yola çıkılarak oluşturulan amblemde Türk kültürünün yaygın rengi olan turkuaz rengi tercih edilmiştir. Medeniyetimizin yükselişini tasvir etmek amacıyla yukarı yöne doğru bir ok ucu formunda tasarlanmıştır. Fakat algısal olarak anıt veya inşaat firmalarının amblem olarak sık kullandığı bina amblemini çağrıştırmaktadır. Logoda tırnaksız düz yazı karakteri, gri renkten oluşmaktadır. Amblem ve logo renkleri birbirleri ile pastel (soft) bir yapı oluşturmuştur. Fakat vurgu yönünden zayıf bir etki oluşturmaktadır. Amblem ve logonun yerleşimi simetrik dengede tasarlanmıştır. Amblemi oluşturan harflerin düz yatay-düşey çizgilerden oluşması durağan (statik) bir yapı oluşturmuştur. Amblem anıtsal bir yapıyı ve altında yer alan logo da bu yapının platformu izlenimi vermektedir. Özgünlük ve estetik açıdan çok iddialı bir tasarım olduğu söylenemez.

Tablo 1

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Amblemi

2. ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Yapılan yarışma sonucunda seçilen amblem, biçim ve form öğelerinden hazırlanmıştır. Amblem tasarımında Erzurum'un soğuk havasından dolayı kar kristali ve Selçuklu döneminde görülen altıgen geometrik motif kullanılmıştır. Amblem ve logonun yerleşimi simetrik dengede tasarlanmıştır. Logoda tırnaklı yazı karakteri, lacivert renkten oluşmaktadır. Logoyu oluşturan harflerin serifli yatay-düşey çizgilerden oluşması, hareketli (dinamik) bir yapı oluşturmuştur. Dışa açılan koyu renkli oklar da üniversitenin dünya üniversitesi olma hedefini temsil etmektedir. Amblemde kullanılan mavi renk dinamizmi, canlılığı ve şeffaflığı; lacivert renk çağdaşlığı, bilimi ve mantığı ifade etmektedir. Amblem kar kristali izlenimi vermektedir.

Tablo 2

Erzurum Teknik Üniversitesi Amblemi

3. YALOVA ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Yine yapılan bir yarışmanın sonucunda seçilen amblem, biçim ve form öğelerinden hazırlanmıştır. Amblem çizgisel bir formda ve renklerde tasarlanmıştır. Bir çiçek formu da verilen ambleme ilk bakıldığında, Yalova Üniversitesi'nin baş harfi olan 'Y' harfi görülebilir. Ayrıca ambleme dikkatli bakıldığında barışın simgesi kanat çırpan bir güvercin olduğu da görülür. Amblemde kararlılık ve azim ifade eden bordo renk ile Yalova'nın doğasını yani yeşilin ve mavinin birleşimini ifade eden turkuaz renk kullanılmıştır. Logoda tırnaksız düz yazı karakteri, siyah ve turkuazdan oluşmaktadır. Logoda kullanılan yazı fontu (Philosopher) serifsiz ve ince olup amblemle aynı tarz ve eğimlerde kullanılarak logoyla uyumluluğu sağlanmıştır. Logo amblem etrafında oval olarak yer almakta olup dinamik bir yapı oluşturmaktadır. Amblem etrafında kullanılan oval çizgiler ise tasarımın bir arada tutulmasını ve parçaların koordine edilmesini amaçlamaktadır.

Tablo 3

Yalova Üniversitesi Amblemi

4. BARTIN ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Amblem genel olarak Bartın Üniversitesi'nin baş harfleri olan 'B' ve 'Ü' harflerinden oluşmaktadır. Ambleme dikkatli bakıldığı zaman eğitimi simgeleyen meşalenin de yer aldığı görülmektedir. Bartın ilini simgeleyen B harfi ile birlikte paralel olarak yükselen iki dikey çizgi, ortak hareketle bilimi hedef almaktadır. Bartın ilinin yöreselliğinden yola çıkarak, üniversitenin evrensel bilim yolunda, insanlık ve bilim dünyasına yön gösterici bir kurum olduğunu sembolize etmektedir. Amblemde, akademik bir kuruluş olan üniversitenin bilimsel özelliğini yansıtabilmek için ağırlıklı olarak lacivert renk kullanılmış ve açık mavi renkle de

yöresellikten evrenselliğe geçiş anlatılmak istenmiştir.Amblem ve logonun yerleşimi simetrik dengede tasarlanmıştır. Dış çemberde kullanılan beyaz serifsiz yazı karakterleri durağan (statik) bir yapı oluşturmuştur. Amblem etrafında kullanılan dairesel çizgiler ise tasarımın bir arada tutulmasını ve parçaların koordine edilmesini amaçlamaktadır.

Tablo 4

Bartın Üniversitesi Amblemi

5. BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Amblem, Bursa şehrinin dokusu ve renklerinden esinlenerek betimlenmiştir. En dışta bulunan çember form içte de kendini tekrar eder ve aradaki bölümde üniversite ismi serifsiz (düz) bir yazı karakteri ile yazılmıştır. İçteki daire formunun alt bölümünde turkuaz renklerde Uludağ silüeti bulunmaktadır. Ortada bulunan lacivert tonlardaki ikon, atomu ve enerjiyi simgelemektedir. Bununla birlikte her bir sarmalda bulunan ve insan figürünü anımsatan formlar belli aralıklarla birbirini tekrar ederek kenetlenmeyi ve birlik olmayı da simgeler.

Amblemde kullanılan mavi renk dinamizmi, canlılığı ve şeffaflığı; lacivert renk çağdaşlığı, bilimi ve mantığı ifade etmektedir. Dış çemberde kullanılan lacivert serifsiz yazı karakterleri durağan (statik) bir yapı oluşturmuştur. Amblem etrafında

kullanılan dairesel çizgiler ise tasarımın bir arada tutulmasını ve parçaların koordine edilmesini amaçlamaktadır.

Tablo 5

Bursa Teknik Üniversitesi Amblemi

6. AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Amblem mavi ve açık yeşilden meydana gelen dünya ve ortasında turuncu renkli kuşak olarak tasarlanmıştır. Logo; yarım dairelik amblemi kuşatan düz tırnaklı mavi renkli yazılardan oluşmaktadır. Yeşil kısım dünyamızın kara parçalarını, mavi kısım ise denizleri çağrıştırmaktadır. Çapraz konumda yer alan turuncu renkli şekil; 'Ahilik' bilgisi olmayan açısından anlam yüklenecek bir şekle benzememektedir. Atkı olabilir, gülen bıyık olabilir veya zorlama 'm' harfi olarak algılanabilir. Kuşağın algılanması açısından çok zorlayıcı bir seçim olmuştur. Logoda, Times Roman yazının seçilmesi uygun olmamıştır. Bu yazı türünde, harfleri meydana çizgilerin bazı kısımları alan rahatlaması oluşturmak amacıyla inceltilmiş yapıdan oluşmaktadır. Bu ince yerler uzaktan bakınca veya çok küçük amblem oranlarında harfin okunmasını zorlaştırıcı bir unsur oluşturabilir. Amblemi çevreleyen çerçeve

bulunmamaktadır. Ülkemizdeki diğer üniversite amblemleri ile kıyasladığımızda özgün bir çalışma kabul edilebilir. Fakat estetik açıdan yüksek bir puan vermek mümkün değildir.

Tablo 6

Ahi Evran Üniversitesi Amblemi

7. ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Amblem Artvin'in simgesel unsuru olan çam ağacının formunun Artvin Üniversitesinin 'A' harfini çağrıştırmasından yola çıkılarak tasarlanmıştır. Gövdesi kalem ve yer aldığı zemin ise kitap olarak tasarlanmıştır. Amblem ve logo rengi olarak Artvin şehrinin yeşil doğasını temsil amacıyla, yeşilin tonları seçilmiştir. Yazı karakteri seriflidir. En azından logoda farklı renk seçilebilirdi. Amblem, logo ve kuruluş yılı simetrik formda konumlanmıştır. Özgünlük ve estetik açıdan başarılı bir tasarımdır.

Tablo 7

Artvin Çoruh Üniversitesi Amblemi

8. İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Amblem tipografik unsurlardan tasarlanmıştır. Amblem ve logoda bordo kırmızısı renk tercih edilmiştir. Amblemde üniversiteyi sembolize eden 'Ü' harfi laleye benzer formda tasarlanmıştır. Fakat ortasındaki yayın ne anlama geldiğinin algılanması ve anlamlandırılması zor bir durum oluşturmaktadır. Amblemde kullanılan tipografik unsurlar ince(light) yapıdan oluşmaktadır. Bu da amblemin,logonun yanındaki etkisini düşürmektedir. Özgünlük ve estetik açıdan sınıflamada orta derecede bir tasarım değerlendirmesi yapılabilir.

Tablo 8

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Amblemi

9. İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Amblem tipografik unsurdan seçilmiş, Gotik stilde 'G' harfinden tasarlanmıştır. Gotik yazı matbaacılığın mucidi Gutenberg'in kurşun harflerde kullandığı yazı stilidir. Okunması zor olduğu için günümüzde sadece sanatsal ve özel tipografik tasarımlar dışında pek kullanılmamaktadır. Logoda düz tırnaksız yazı kullanılmıştır. Fakat her birinin yazı stili birbirinden farklı seçilmiştir. Amblem ve

logo rengi olarak üniversite amblemlerinin çoğunluğunun tercih ettiği lacivert renk seçilmiştir. Amblem ve logoda farklı renkler seçilmiş olsa idi, birbirlerinin ayrı ayrı algılanmasını sağlamış olacaktı. Amblemin küçük oranlarda kullanımı algılamada zorluk oluşturabilir. Özgünlük ve estetik açıdan sınıflamada orta derecede bir tasarım değerlendirmesi yapılabilir.

Tablo 9

İstanbul Gelişim Üniversitesi Amblemi

10. DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Logo olarak sade bir tasarım tercih edilmiştir. Düzce'nin güzel yaylaları, şelaleleri, ormanları, akarsuları vs. gibi değerlerinden yola çıkılarak amblemde bu tarz renkler tercih edilmiştir. Düzce Üniversitesi'nin 'D' harfini çağrıştıran vektörel çizimler logonun ortasında yer almıştır. Amblemi sınırlayan yuvarlak öğe yarı çizim, yarı tipografi kullanarak, (düz ve serifsiz yazı karakteri - üniversitenin ismi) tamamlanmıştır.

Tablo 10

Düzce Üniversitesi Amblemi

11. GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Giresun Üniversitesi'nin logosu Düzce Üniversitesi'ninki ile benzerlikler taşımaktadır. İki üniversitenin amblemlerinde kullandıkları harf formuna benzeyen vektörel çizimlerin kıvrımları benzerlik göstermektedir. Sade bir logo tercih edilerek logonun ortasında vektörel çizimlerle Giresun Üniversitesi'nin baş harfi olan 'G' kullanarak oluşturulmuştur. Giresun şehrinin özelliklerine yer verilmemiştir. Sadece Giresun şehrinin coğrafi özellikleri düşünülerek yeşillik, doğa, deniz vs. özelliklerini çağrıştıran renkler amblemde kullanılmıştır. Amblemin etrafını saran yuvarlak, kalın olarak kullanılarak mavi renk ile oluşturulmuştur. Üniversitenin ismindetipografik olarak serifli (tırnaklı) ciddi bir yazı karakteri kullanılmıştır. Koyu mavi üzerinde beyaz yazı kullanılarak okunurluğu yüksek bir algı oluşturulmuştur. Üniversitenin ismine vurgu yapılmıştır.

Tablo 11

Giresun Üniversitesi Amblemi

12. KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ

Analiz: Kırklareli Üniversite'nin logosu daire içerisinde çiçek figürü şeklindedir. Amblemde diğer üniversitelerin çoğunun kullandığı renk olanlacivert renk kullanılmıştır. Yazılar daire içerisinde bulunmaktadır. Kırklareli Üniversitesi'nin logosunun bölgesel, kimliksel, isimsel, görsel sembollerle hiçbir çağırışımı bulunmamaktadır. Fakat daha da önemlisi bu logonun Çin'e bağlı özerk yönetim bölgesi Makau'nun logosunun (renk değişikliği ve yıldızların kaldırılması dışında) birebir aynısının olmasıdır. Bu tür bir logonun üniversite tarafından halen kullanılıyor olması da kurumsallık aşamasındaki bir üniversite için çok ciddi sorun oluşturacağı aşikardır.

Tablo 12

Kırklareli Üniversitesi Amblemi

Tablo 13

Makau Özerk Bölgesi Arması

SONUÇ:

Ülkemizde doksanlı yıllardan sonra ekonomik gelişmelere paralel olarak kurumsal yapıların sayısında büyük bir artış olmuştur. Eğitim kurumları da bu artıştan nasibini almıştır. Artan kurumsal yapıların kurumsal kimliklerinde de bir çeşitlilik ortaya çıkmıştır. Matbaacılık (grafik–tasarım) teknolojilerinde büyük gelişmeler olsa da kurumsal kimlik oluşturmada bilinirlik sağlayacak özgün bir tasarım yapmak her geçen gün zorlaşmaktadır. Bu nedenle yeni kurulan üniversitelerin hem ülkemizde hem de dünyada herhangi bir başka kurumsal yapının tasarımından bağımsız olarak özgün ve taşıdığı özellikleri en iyi, en sade (kolay anlaşılır) bir şekilde ifade edecek bir tasarım (amblem/logo) oluşturma zorunluluğu vardır.

Makalede ülkemizde yeni kurulan üniversiteler arasından farklı analizler yapabilecek amblem ve logoya sahip üniversiteler seçilmiştir. Analiz yapmadan önce seçilen üniversitelerin amblem ve logolarını oluşturma bilgileri araştırılmıştır. Bu araştırma sonucunda yeni kurulan üniversite amblem ve logolarının ağırlıklı olarak amblem ve logo tasarım yarışmaları düzenlenerek tasarlandığı görülmüştür. Yapılan analizlerin büyük bir çoğunluğu, 'başarısız bir tasarım' veya 'daha iyi olabilirdi' deme kanaati oluşturmuştur. Ülkemizde grafik alanındaki gelişmiş insan kaynakları ve teknoloji altyapısı göz önüne alınarak değerlendirildiğinde bu

analizlerin gerçekten iyimser yapıldığını söylemek gerekmektedir. Başarısız tasarımların nedenleri ortaya koyulduğunda temel birkaç unsur ön plana çıkmaktadır. Birinci unsur, tasarımın profosyonel ellerden çıkması için çaba sarfedilmediğidir. İkinci unsur da seçimi yapan üniversite yöneticilerinin grafik-tasarım alt yapısı olmadan ve uzmanlardan herhangi bir yardım ve destek almadan (kolay bir şekilde) karar vermelerinden kaynaklandığıdır.

Bunun yanında, çeşitli yarışma ve benzeri çalışmaların arasından en iyisi seçilerek kullanılmaya başlanan amblem ve logoların sonuç olarak üniversitenin ve ülkemizin akademik platformda temsil edebilecek düzeylerin çok altında olduğu kanaatine varılmıştır. Bazı üniversitelerin birbiri ile benzeşen amblemleri kullanmaları yanında dünyanın farklı yerindeki amblemden alıntı yapılarak orjinal bir tasarımmış gibi kullanılması, üniversite amblemleri alanında özellikle son yıllarda kullanılan üniversiteler açısından bu kadar teknolojik imkanların (grafik programları, üç boyutlu programlar, digital baskı, matbaa vb.) ve yetişmiş insan gücünün olduğu ülkemiz için manidar durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Çizgisel, form, yazı karakteri ve renk olarak birbirini tekrar eden amblem ve logolar göze çarpmaktadır. Değerlendirme yapılan amblemler arasında, birkaç istisna dışında, üniversiteyi en üst düzeyde temsil ve özgünlük açısından algılamayı zorlayacak çalışmalarla karşılaşılmıştır. Ayrıca genel olarak üniversitenin bulunduğu coğrafyayı ve/veya üniversiteyi çağrıştıracak öğelerin kullanılmaması da önemlidir.

Üniversite gibi büyük bir kurumsal yapının görsel kimliğini oluşturan amblem ve logonun ciddiyetle oluşturulması gerekmektedir. Ülkemizde ve dünyada farklı iş kollarında faaliyet gösteren işletmelerin bu konuya çok büyük önem verdiği aşikardır. İlk defa faaliyete geçen veya amblem ve logosunu günün koşullarına göre yenilemek isteyen işletmeler, ülkemizde ve dünyada isim yapmış ajanslar ve grafik sanatçıları ile çalışma yoluna gitmektedirler. Tasarım için büyük meblağlar ayırmaktadırlar. Yeni piyasaya girecek bir ürünün ambalajı veya etiketi için bile aylar süren ciddi çalışmalar yapılamakta iken yeni kurulan bir üniversitenin bu konuyu önemsiz görmesi gerçekten manidar görülmektedir. Ülkemizde ve dünyada görsel açıdan bilinirlik oluşturacak başarılı bir tasarım oluşturmak için bu konuya ciddiyetle yaklaşılması gerekmektdir. Bu işi yapan başarılı ajanslarla çalışarak en güzelini oluşturulması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, (2011)*Gazetecilik Logo, İlan, Afiş Ve Broşür Tasarımı* 213GIM163, sayfa 29,Ankara,

2. Akın, E.,(1995). Mimarlıkta estetik değerlendirmeye bir yaklaşım. *Gazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi* Cilt 10, 1:19-57, Ankara.
3. Ambrose, G.,& Harris, P. (2012). *Grafik Tasarımın Temelleri*. (M. E. Uslu, Çev.) İstanbul: Literatür Yayıncılık.
4. Arıkan, A. (2008). *Grafik Tasarımda Görsel Algı*. Konya: Eğitim Kitabevi.
5. Artut, K. (2009). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
6. Aydın, E. D. (2006). *Görsel İletişim Tasarımı Temel Ders Notları*. İstanbul: Yorum Sanat Yayınları.
7. Becer, E. (2009). *İletişim ve Grafik Tasarım*. Ankara: Dost Kitabevi.
8. Ching Francis D.,K., (2002). *Mimarlık, Biçim,Mekan ve Düzen*. (Çeviri: Sevgi Lökçe), YEM yayınları ISBN 975-8599-20-8, İstanbul
9. HURWITZ, Al ve M. Day (1995), *ChildrenandTheir Art*, Florida, USA: HarcourtBraceCollegePublishers.
10. İncearık, M. E. (2012). *Grafik - Tasarım Rehberi*. İstanbul: Kodlab Yayın Dağıtım.
11. Ketenci, H. F.,& Bilgili, C. (2006). *Yongaların 10.000 Yıllık Gizemli Dansı Görsel İletişim & Grafik Tasarım*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.
12. Meral, P. S. (2011). *Yeni Başlayanlar İçin Kurumsal Kimlik ve Marka*. Ankara: Detay Yayıncılık.
13. Okay, A. (2013). *Kurum Kimliği*. İstanbul: Derin Yayınları.
14. Öztuna, H. Y. (2007). *Görsel İletişimde Temel Tasarım*. İstanbul: Tibyan Yayıncılık.
15. Parlak, H. (2011). *Temel Grafik Tasarım Bilgisi*. İzmir: Ege Üniversitesi Basım Evi.
16. Teker, U. (2009). *Grafik Tasarım ve Reklam*. İstanbul: Yorum Sanat Yayınevi.
17. Tuna, M.,& Tuna, A. A. (2007). *Kurumsal Kimlik Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
18. http://www.bartin.edu.tr/workpage.aspx?department=1&navurl=B6930271 05.04.2017 10:53
19. http://www.btu.edu.tr/index.php?sid=4005.04.2017 10:55